Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 57 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 23, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 23-го БЕРЕЗНЯ 1996 р. Ч. 57 РІК CII.

ОБГОВОРЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ПОЧАЛОСЯ БУРХЛИВО

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 19-го березня, день у Верховній Раді України розпочався намаганням визначити процедуру офіційного представлення проєкту нової конституції в парляменті. Гострі суперечки виникли відразу.

Ще напередодні, на засіданні Конституційної комісії, було вирішено представити проєкт нової конституції України, схвалений комісією 11-го березня, Верховній Раді на спеціяльному засіданні 20-го березня. І зробити це повинні співголови Конституційної комісії Леонід Кучма та Олександер Мороз. Конституційна комісія 18-го березня також вирішила створити умови для широкого ознайомлення і вільного висловлення своєї думки щодо проєкту конституції громадянами України і порекомендувала опублікувати в пресі його текст.

Президент України Леонід Кучма і дев'ять груп та фракцій вважали що представлення проєкту має відбутися на пленарному засіданні, а голова Верховної Ради О. Мороз і його прихильники з лівих фракцій хотіли, щоб це відбулося без гучного розголошення на спільному засіданні комісій.

Різниця між цими засіданнями та, що на спільному засіданні парляментарних комісій депутати не реєструються, не приймають рішень і це засідання не передається по радіо.

Коли вранці на сесії Верховної Ради представники правих і центристських сил запропонували проголосувати за представлення проєкту конституції на пленарному засіданні сесії, в залі зчинився гамір. Голова парляменту О. Мороз сказав, що лідери парляментарних фракцій і груп „Державність", „Рух", „Реформи", „Аграрники за реформи", „Незалежні", Міжрегіональна Депутатська Група (МДГ), „Соціяльно-ринковий вибір" і „Центр" на Президії „говорять одне, а тоді йдуть на зустріч з Президентом і змінюють свою точку зору".

Справа в тому, що 18-го березня, коли Конституційна комісія після гострих дебатів більшістю голосів постановила представити проєкт конституції на спеціяльному засіданні сесії Верховної Ради 20-го березня, відбулося засідання Президії Верховної Ради, на якому затверджено порядок праці сесії на тиждень. І в цьому порядку праці сесії записано, що проєкт конституції розглядатиметься не на пленарному засіданні сесії, а на спільному засіданні парляментарних комісій.

На сесії 19-го березня звучали обурливі звинувачення на адресу правоцентристів, що після Президії Верховної Ради вони пішли до Президії Кабінету Міністрів і там, спільно з Президентом, вирішили домагатися представлення проєкту конституції на пленарному засіданні парляменту.

О. Мороз оголосив перерву, депутати зібралися фракціями. Після того голова парляменту поставив питання щодо представлення проєкту на голосування, але ні один варіянт не набрав необхідних 209 голосів. На вечірньому засіданні депутати знову повернулися до цього питання і вирі-

(Закінчення на стор. 4)

Л. Кучма відвідав Швайцарію

Київ (Р. Р.). — Президент України Леонід Кучма 21-го березня виїхав на дводенну візиту до Швайцарії, де провів низку зустрічей у Женеві і Берні.

У столиці Швайцарії Берні Л. Кучма зустрівся з президентом Жаном Паскалем Делямора, відвідав амбасаду України і зустрівся з представниками української діяспори.

У Женеві Президент України виступив на конференції „Демократична Україна в сучасному европейському контексті". У штаб-квартирі ООН Л. Кучма зустрівся з представниками швайцарських ділових кіл.

Згідно з повідомленням Укрінформ, Україну обрано віцеголовою 52-ої сесії Комісії ООН прав людини. Ці функції виконуватиме амбасадор України в Комісії ООН прав людини Володимир Василенко. Праця 52-ої сесії триватиме шість тижнів.

Українська делеґація перебуває в Москві

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 19-го березня, українська урядова делеґація, очолювана прем'єр-міністром Євгеном Марчуком, виїхала до Москви для участи в першому засіданні спільної українсько-російської комісії.

Основним завданням праці комісії є підготова візити російського президента Бориса Єльцина в Україну 4–5-го квітня. Крім того прем'єр-міністри плянують підписати 10 документів про торгівлю між Україною і Росією та співпрацю в інших галузях.

Комісія працює протягом тижня з метою знайти спільне рішення щодо виконання Сочинської угоди про долю Чорноморської фльоти.

У складі української делеґації — перший віцепрем'єр-міністер Павло Лазаренко, міністер зовнішніх економічних зв'язків Сергій Осика, міністер енергетики Шеберстов, міністер сільського господарства Павло Гайдуцький, голова Держнафтогазпрому Євген Довжок і голова Фонду Державного Майна України Юрій Єхануров.

К. Затулін образився на Україну

Київ (Р. Р.). — Як уже інформовано, тут 15-го березня відбувся Конгрес російських громадян, організатором якого була партія Громадський Конгрес України. Заступник голови партії Олександер Лузан зазначив, що ГКУ не ставить за мету бути одним із засновників нової організації, оскільки вона створюється як більш уже наявних російських культурних товариств, громад і громадських організацій.

На установчий з'їзд конгресу російських співвітчизників був запрошений Костянтин Затулін з Росії. Після Києва колишній депутат Державної думи Росії вирушив до Севастополя для зустрічі з лівими та проросійськими силами міста, які провели несанкціоноване віче і ухвалили резолюцію про підтримку рішення Державної думи Росії щодо скасування Біловезької угоди. Вони також ухвалили звернення до Думи Росії із закликом перебрати Севастопіль під юрисдикцію Росії. У віче взяло участь близько 700 людей.

Зустрівшись із севастопольськими патріотами Великої неділимої Росії, К. Затулін поскаржився, що в Києві його дуже ображали. Після його виступу на Конгресі російських організацій він повернувся до готелю, щоб відпочити. Але там на нього чекала неприємна несподіванка: відвідини двох полковників Служби Безпеки України. Вони в категоричній формі вимагали поваги до керівництва країни і її конституційного ладу.

Затулін сказав, що це його дуже здивувало, оскільки він не тільки не висловлювався проти українського народу, але й рішуче засудив рішення Державної думи Росії про скасування Біловезької угоди.

Створюється новий політичний бльок „Міст"

Київ (Р. Р). — Тут у вівторок, 19-го березня, голова Демократичної Партії України (ДПУ) Володимир Яворівський повідомив на пресовій конференції про створення нового політичного бльоку „Міст", у якому об'єднаються ДПУ, Партія Праці України та Соціял-Демократична Партія України.

За словами В. Яворівського, це зумовлено необхідністю зміцнення державницьких сил в Україні. Згадані три партії мають на меті зформувати потужну центристську силу, яка представлятиме всі регіони України. Лідери партій погодилися діяти спільно на основі партійної конфедерації та виступати на наступних виборах єдиною політичною силою.

Бльок „Міст" є відкритим для приєднання інших політичних сил, які поділяють центристські погляди.

Голова Партії Праці Валентин Ландик зазначив, що бльок „Міст" об'єднав партії парляментарного типу, які вестимуть боротьбу демократичними способами. Він закликав інші організації „не шукати недоліків один у одного, а об'єднуватися".

Лідер СДНУ Василь Ононенко сказав, що найближча мета бльоку „Міст" — участь у виборах до верхньої палати українського парляменту, якщо відповідне положення про це буде закріплено в новій конституції України. Бльок „Міст" видаватиме свою газету і вестиме широку пропаганду.

Узаконено перепис населення 1990 року

Вашінгтон. — У середу, 20-го березня, Верховний суд ЗСА підтримав законність перепису населення з 1990 року. У своєму одноголосному рішенні судді підтвердили, що федеральний уряд не має жодного конституційного зобов'язання справляти висліди визнаних помилок не точного перепису населення у великих містах країни та серед меншинних угрупувань.

Хоча згадане узаконення, написане головним суддею Верховного суду Вілліямом Ренквістом, закінчило цей довготривалий судовий процес, то це в ніякому разі не припинить дальших політичних дискусій про те, яку методу найкраще уживати при переписі населення, щоб підрахунок був більш правильним. Судовий процес ще у 1988 році розпочали з тодішнім Урядом президента Джорджа Буша місто Ню Йорк у коаліції з іншими великими містами.

Для великих міст країни, ця справа є дуже важливою бо впливає на призначення кількости конгресових місць поміж окремими стейтами, а також на призначення Урядом кількости фондів для всяких державою підтримуваних у стейтах програм.

ПОГОДИЛИСЬ ЗАКІНЧИТИ СТРАЙК

Дейтон, Огайо. — Тут у четвер, 21-го березня, після дводенних інтенсивних переговорів між представниками автомобільного виробництва Дженерал Моторс і профспілки Об'єднання автомобільних працівників досягнуто тимчасової угоди про припинення цього 17-денного страйку.

КИТАЙ ЗАКІНЧИВ ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ ПОБЛИЗУ ТАЙВАНУ

Пекін. — Найбільші за багато років китайські військові маневри зі застосуванням бойових ракет, підводних човнів і літаків закінчилися в акваторії Східньо-Китайського і Південно-Китайського морів, поблизу берегів Тайвану.

З приводу цієї події пекінське інформаційне агентство Сіньгуа оприлюднило таку заяву: „Старшини і вояки присягнули захистити суверенітет і територіяльну цілісність Китаю, вірно служити справі возз'єднання батьківщини. Вони ніколи не дозволять відділити ані п'яді китайської землі".

Голова Постійної комісії Всекитайських зборів народних представників Цао Ші під час зустрічі з міністром оборони Сербії і Чорногорії Павле Булатовічем нагадав, що Пекін визнає принцип „одна країна — два суспільні устрої", однак ніколи не відмовиться від застосування сили, якщо Тайван проголосить державну незалежність.

Тим часом у Вашінгтоні Палата Репрезентантів більшістю голосів прийняла резолюцію, якою підтверджується готовість З'єднаних Стейтів Америки захистити Тайван від будь-яких зазіхань з боку Китаю. Очікується, що цю резолюцію схвалить також Сенат. Лідер сенатської більшости Боб Дол підкреслив: „Ми маємо певні зобов'язання перед Тайваном".

Білий Дім дозволив продати для Тайвану бойові ракети „Стінгер" кляси „земля—повітря" і системи наведення для реактивних винищувачів.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Л. КУЧМА ЗВІТУВАТИМЕ В КВІТНІ

КИЇВ. — У понеділок, 18-го березня, Президент України Леонід Кучма звернувся з листом до Верховної Ради і повідомив, що готовий представити парляментові щорічну доповідь щодо соціяльно-економічної ситуації в Україні. Голова Верховної Ради України Олександер Мороз на сесії 19-го березня у зв'язку з цим поінформував, що депутати наступного тижня працюють у комісіях, тому слухання доповіді Президента України ймовірно відбудеться на початку квітня.

Л. КУЧМА ПІДТРИМАВ Б. ЄЛЬЦИНА

КИЇВ. — У понеділок, 18-го березня, Президент України Леонід Кучма надіслав телеграму президентові Росії Борисові Єльцинові з приводу рішення Державної думи скасувати Біловезьку угоду. Голова української держави всебічно підтримує Б. Єльцина як гаранта російської конституції і його рішучість зробити все необхідне для збереження державности Росії та продовження демократичних реформ.

ПОСАДНИК ОДЕСИ ВВАЖАЄ НЕЗАКОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ КПУ

ОДЕСА. — Голова Одеської Міської Ради Едуард Гурвіц 15-го березня оприлюднив звернення до прокурора области Василя Іванова з вимогою „припинити незаконну діяльність обласної організації КПУ, а також закрити газету „Одеські Вісті" друкований орган Обласної Ради. Ці вимоги посадник обґрунтував протизаконною діяльністю одеських комуністів, їх покровителів з Обласної Ради і з газети „Одеські Вісті", яка „пропагує збирання підписів за референдум з метою відновлення СССР". Е. Гурвіц вимагає дати правну оцінку діяльности Одеської Обласної Ради.

П'ЯТЬ ДІБ НЕ ВИХОДЯТЬ ІЗ ШАХТИ

ДОНБАС. — Шахтопрохідники тресту „Горлівськвуглебуд" виробничого об'єднання „Артемвугілля" пробули під землею вже п'ять діб і відмовляються вийти на поверхню доти, доки не отримають зарплатню хоча б за останні місяці минулого року. Досі вони отримали менше, ніж половину платні за жовтень 1995 року. Один з учасників акції, батько п'ятьох дітей, оголосив голодівку.

ОДЕСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ВИХОДУ УКРАЇНИ З СНД

ОДЕСА. — Лідери більшости партій та організацій, що діють на Одещині, оприлюднили звернення, яке не підписали тільки комуністи і соціялісти. У документі автори вимагають виходу України з СНД, засуджують рішення Державної думи Росії про скасування Біловезької угоди, як спробу „перекроїти політичну карту Европи". У документі також є вимога забезпечити негайне і безумовне виведення чужоземних військ з території України та встановити тісніші відносини з країнами-членами НАТО.

НА СУДОВУ ВЛАДУ ТИСНУТЬ

КИЇВ. — Голова Верховного суду України Віталій Бойко сказав, що „синдром совєтської одностайности, коли слово прокурорського працівника вирішувало зміст судового рішення, досі не викорінився". Коли генеральний прокурор України Григорій Ворсінов під час відвідин Одеси сказав про дев'ять справ, які „волиняться" в суді, і причини цього може пояснити лише голова Верховного суду, В. Бойко зробив заяву, наголосивши, що сьогодні „чиняться спроби тиску на судову владу, впливу на рішення суду з різних категорій справ, зокрема, резонансових".

ГКУ УХВАЛИВ НОВУ ПРОГРАМУ

КИЇВ. — На шостому з'їзді партії Громадський Конгрес України 17-го березня ухвалено нову програму партії. Як пояснив заступник голови ГКУ Олександер Лузан, партія виступає не за відновлення СССР, а за „інтеграцію на новій основі зі збереженням нині існуючих політичних режимів". Стратегічна мета ГКУ — створення економічного, політичного і оборонного союзу країн СНД. Для досягнення зазначених цілей ГКУ не має наміру застосовувати насильницькі дії. Найближчим часом партія розпочне збір підписів за відновлення в Україні повноматштабних передач російського телебачення — колишнього „Останкіно", за надання російській мові статусу офіційної та за прийняття закону про покарання керівників, які невчасно виплачують платні. ГКУ очолив Олександер Базелюк. До складу Президії партії увійшов колишній голова кримського парляменту Сергій Цеков.

В Українському Музеї-Архіві проходить великодня виставка

Клівленд. — Тут в Українському Музеї-Архіві проходить від 22-го березня до 20-го квітня виставка двох добре відомих в українському культурному світі мисткинь, Ірми Осадци і Аки Переймі, побудована на великодній писанці. Їхня творчість сильно пов'язана із народними українськими мотивами, хоча довгі роки вони пробули й творили в Північній Америці. В останніх роках однак вони відвідували Україну та там виставляли з великим успіхом свої оригінальні твори.

Недавно брали вони участь у цікавому своїм задумом фестивалі музики і мистецтва в стейтовому університеті Бовлінг Грін, що проходив під назвою „Заплутане коріння", на якому зібрано мистців зі Східньої і Центральної Европи. У надзвичайно дбайливо виданому кольоровому каталозі находимо у списку учасників крім імен наших двох мисткинь, ще інших українських художників — Наталку Гузар, Лідію Боднар-Балагутрак і Богдана Чернецького.

Вичерпна впроваджуюча стаття куратора фестивалю Мирослави Мудрак дає повну аналізу творчости українських учасників, а особливо повну аналізу творчости А. Переймі та І. Осадци. Стаття носить назву „Заплутане коріння: де поділася вся ніжність?" У статті авторка порівнює творчість учасників фесронии від трьох країн — Польщі, Росії та України в новий та цікавий спосіб. У каталозі знаходимо кольорові відбитки усіх мистців і вступ куратора виставки Жакелін Натан.

А. Медведєв спростував повідомлення про його переїзд до Росії

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 19-го березня, відома тренерка Світлана Медведева — мати тенісиста Андрія Медведева повідомила, що її син готується до тенісових змагань Ліптона.

За словами С. Медведевої, син зателефонував їй і спростував усі чутки про його намір виступати за Росію і змінювати своє громадянство. В Атланті він має намір виступити за Україну, але у змаганнях за Чашу Дейвиса, можливо, не зможе виступити у складі української дружини. Проте це залежить від його успіхів у найближчих турнірах.

Українські спортовці задоволені, що їхні підозріння щодо фальшивки надіслано з Москви факсу підтвердилися і Медведєв залишається в українському спорті.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 20-ГО БЕРЕЗНЯ, у другій з черги судовій розправі, лава присяжних у Лос Анджелесі визнала винними братів 28-річного Лайла і 25-річного Еріка Менендезів у вбивстві їхніх багатих батьків Гозе і Кітті. Вбивство вчинено у власній садибі Менендезів у Беверлі Гіллс в 1989 році. Їхня перша судова розправа в 1994 році закінчилася безвиніддістю обидвох лав присяжних. Суддя найвищого суду лосанджелського повіту Стенлі Вайсберг повідомив, що у понеділок, 25-го березня, ця ж сама лава присяжних розпочне застановлятися над покаранням цих злочинців. Питання тільки в тому чи покарати їх доживотнім ув'язненням без права на звільнення чи стратою через смертельну ін'єкцію.

ЗІЗНАЮЧИ ПЕРЕД СЕНАТСЬКОЮ комісією збройних сил, директор Сі-Ай-Ей, Джан Дойч підкреслив, що ЗСА є „дуже бідно" споряджені для самооборони від терористичних груп озброєних ядерною чи хемічною зброєю. Він зазначив, що його агенція стурбована широким розповсюдженням хемічної зброї, зокрема, серед малих і не надто відомих груп терористів, які можуть її ужити будь-де та будь-коли. Після його зізнань стало ясно, що існує більша небезпека від терористичних груп з хемічною зброєю, таною і більш доступною, як ядерною — куди важчою до здобуття.

У СВІТІ

В КАЇРІ ВІДБУЛАСЯ спільна пресова конференція президента Єгипту Госні Мубарака і президента Туреччини Сулеймана Даміреля. „Зустріч мироносців у Шарм еш-Шейху врятувала мир на Близькому Сході від поразки, на межі якої він опинився у висліді низки терористичних акцій в Ізраїлі і поновленням напруження між арабами та жидами",— сказав у своєму виступі Г. Мубарак. Таку ж оцінку висловив і С. Дамірель. Перше засідання спеціяльної групи, створеної згідно з рішенням єгипетської зустрічі відбудеться в кінці березня у Вашінгтоні.

НІМЕЦЬКІ АСТРОНОМИ готуються до захоплюючого космічного видовища: від п'ятниці, 22-го березня, до понеділка на нічному небі, якщо, звичайно, встоїться добра погода, навіть неозброєним оком можна буде побачити комету Гакутаке. Це небесне тіло дістало назву від імені японського дослідника і є найяскравішим одним з найяскравіших зоряних прибульців XX сторіччя. Діяметр ядра комети, згідно з підрахунками спеціялістів обсерваторії в німецькому місті Бохум, становить понад 10 кілометрів, а вага — декілька мільйонів тонн. Швидкість, з якою Гакутаке мчить у космосі, залишаючи за собою світлий слід, у 200 разів перевищує швидкість сучасного реактивного літака. Для нашої плянети комета нічим не загрожує, бо пролетить від нас на відстані 15 мільйонів кілометрів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Один з прозрілих

По-різному стають Павлами зі Савлів. Одні — раптово, під впливом вражаючих зовнішніх чинників, які владно, мов голос з неба, диктують людині: негайно зійди зі свого звичного шляху і ступи на інший, цілком протилежний. Таких мало і їх усі знають. Не набагато більше людей, що переходять еволюцію, спонукані власним розумом, зосередженими роздумами над життям або ж особливо розвиненим почуттям справедливости. Їм не так важить, що відбувається довкола, як лад і ясність у власній душі, тому вони не лише обстоюють свої переконання, але й самокритично перевіряють їх і мають мужність відкинути хибні з них. Найбільше, однак, лицедіїв. На щастя, їх легко впізнати — вони галасують і підстрибують, щоб бути поміченими, бо це і є справжньою метою їхнього переодягання і перефарбування. Вони завжди там, де влада або гроші, або слава, завжди готові грати ту ролю, за яку їм в оцю хвилину найбільше плескатимуть. Зміниться сцена, зміняться режисери — зміниться й їхня роля.

Але є ще одна категорія людей, які зазнають глибоких, радикальних змін у собі. Це стається у них помалу, непомітно, без ніякої зовнішньої афектації. Вони не рвуться у перші ряди, навіть радо повернулися б назад, на проторену стежку, а тим більше на битий тракт, проте незатрачений життєвий інстинкт підказує їм, що у нашому старому, понівеченому злом світі все-таки щось мустить відбуватися доброго, і те зло, бодай частинно, врешті-решт мусить відступити.

До цієї категорії в сучасній українській політиці належить Іван Плющ, який після знаменитого Першогрудневого референдуму 1991 року і обрання Леоніда Кравчука першим Президентом України став головою Верховної Ради. До того часу він очолював Київську обласну Раду депутатів трудящих, тобто був одним зі совєтських номенклятурників і, мабуть, сном-духом не відав, що опиниться в новій, вільній Україні й керуватиме парляментом. Тепер,коли є вже можливість порівнювати І. Плюща з його наступником, Олександром Морозом, який дістав шанс показати себе вже в меншій мірі переходовою постаттю, а в більшій — діячем таки досить утвердженої України, мусимо визнати, що в такому порівнянні І. Плющ є набагато привабливіший. На самому порозі до незалежної держави в нього, під мундиром совєтського чиновника, знайшлося більше тепла до української ідеї, більше віри в неї, ніж в лідера соціялістів О. Мороза на п'ятому році української самостійности. Тому й цікаво довідатися, що думає І. Плющ з приводу сьогоднішньої політичної ситуації в Україні.

В інтерв'ю для київського журналу „Україна" (ч. 19-20, 1995) він він висловився досить вичерпно. Наприклад, про ліву більшість у парляменті: „Наші ліві істотно відрізняються від лівих країн Европи. Тамтешні ліві клопочуться проблемою ЯК робити, а наші — ЩО робити: чи союз, імперію відновлювати, чи державу розбудовувати.Лівизана наших відомих політичних сил означає просто їхнє антидержавницьке наставлення... Кажуть, що вони — інтернаціоналісти, а не націоналісти. Це просто порожні балачки. Адже щоб стати інтернаціоналістом, треба спочатку бути націоналістом...".

Про реформи, зокрема земельну: „Коли не наділити землю ознаками товару, то зайве й говорити про реформи. Але земля — це специфічний товар, він обов'язково має бути під контролею держави. І якщо держава вважає, що земля має використовуватися тільки для аґрарного виробництва, то ніхто не може змінити цей її статус — ні фармер, ні груповий власник".

Про зовнішню допомогу: „Не треба надіятися на те, що Україні допоможе Міжнародний валютний фонд чи якийсь Евробанк. Україні допоможуть тоді, коли вона почне працювати... Я звертаюсь до громадян з надією: давайте будувати державу знизу. Обираймо достойних людей!"

Що, на думку І. Плюща, є найбільшим недотягненням молодої української держави? „Вважаю найбільшим своїм недоліком і недоліком своїх колег, що ми не змогли створитти державницької ідеології".

Нарешті, про проблему об'єднання демократичних сил: „Згадайте нашу недалеку історію. Який усе-таки організаційно міцний і популярний був серед людей Народний Рух! І як тільки почав він ділитися на партії та інші рухи, демократи відразу втратили свою маґнетичну силу... Мені здається, що потужна демократична організація тепер тільки перебуває у стані зформування".

Ростислав Л. Хомяк

РЕВІЗІОНІЗМ ПРОФЕСОРА ДЕЙВІСА

Півстоліття після упадку Третього Райху і Японської імперії, англійський історик Норман Дейвіс твердить: „Колись, хтось, десь ще напише історію Другої світової війни". Довжелезні полиці томів з цієї тематики його не задовольняють.

Недавно у Вашінґтоні, на семінарі Інституту вивчення голокосту, що приміщений у Музеї голокосту, він повторив свою тезу-виклик, а далі почав переглядати цілу низку загально прийнятих даних про війну, починаючи з того, що вона закінчилася 1945 року.

„Скажіть українцеві, який жив тоді, що війна закінчилася 1945 року, і він видивиться на вас" — сказав проф. Дейвіс, а згодом у дискусії висунув думку, що визволення для народів Східньої Европи прийшо не 1944, або 1945 року, а радше 1989, або 1990. До речі, такі слова як „визволення", „опір" і „каляборація", у зв'язку з подіями Другої світової війни, — вважає історик Дейвіс, — треба передефініювати ось чому: як приклад „визволення" він подав історію свого тестя — польського професора біології, який від 1939 до 1945 років був в'язнем німецьких концентраційних таборів. У 1945 він був визволений і повернувся додому, де через три тижні став в'язнем НКВД. Подібно і мільйони „визволених" воєннополонених, повернувшись до Совєтського Союзу, були заслані або убиті, додав він, і запитав учасників семінару: „Скільки людей знає про те, що більшість [німецьких] концтаборів були швидко наново відкриті — для українців, поляків?"

Каляборанти — українці

„Каляборація" звичайно пов'язується з Українською Дивізією „Галичина", нагадав Дейвіс, але чомусь ніколи не згадується про те, що хоч велике населення України виставило одну дивізію для Ваффен СС, то „маленька" Голляндія зформувала три такі дивізії і Бельґія — також три. „Треба радше дивуватися, як мало українців було у німецьких формаціях", — заявив він, а далі подав, що у Вермахті найбільшу етнічну групу творили росіяни — вояки армії Власова, а мадярів і голляндців там також було чимало. „Тим часом мільйони українців, бійців Червоної армії, воювали проти німців — і проти інших українців по німецькій стороні", — зазначив він. „Так що не можна говорити про таку велику націю як українців і твердити, що вони коляборували... Так, дехто з українці коляборував з німцями. А у 1939 році дехто з українців, дехто з жидів, мала кількість поляків каляборували з совєтами".

Із дозою гіркої іронії проф. Дейвіс говорив про поняття воєнного злочинства. Він нагадав, що „1940 року 26,000 старшин союзної польської армії були замордовані під Катинем і ані З'єднані Стейти Америки ані Великобританія нічого в цій справі не зробили. Мабуть з погляду Великобританії це не був „воєнний злочин", бо він не був вчинений на німецькій території і його не вчинили нацисти".

Біда в тому, твердив англійський професор, що „історію завжди пишуть переможці, а переможені не мають голосу". Але історик — вважає Дейвіс — не має звертати уваги на наслідки своїх досліджень, „наслідки того, що вам прийдеться ствердити".

Проблеми з досі написаними історіями Другої світової війни проф. Дейвіс бачить у тому, що вони здебільшого побудовані на двополюсній основі, на боротьбі двох таборів — фашистського (нацистського) і антифашистського, або вони наголошують етнічну сторону — автори пишуть про долю „своїх" і майже не звертають уваги на долю інших народів і груп.

Він дорікав американцям за те, що їм подобається двополюсний підхід, „мабуть тому, що їм імпонує схема боротьби добра і зла. Для американців Друга світова війна була моральним хрестоносним походом", який почався щойно у 1941 році.

Три центри, три фази

Схема, яку пропонує Дейвіс, включає три головні центри сил Другої світової війни — Третій Райх, Совєтський Союз, західні союзники — і три фази її історії, при чому, на його думку, найбільше тексту в такій праці має бути присвячено Совєтському Союзові, бо на його території відбулася найбільша частина подій Другої світової війни. Він також звернув увагу на те, що коли йдеться про цивільне населення, то тут найбільше жертв було у Східній Европі („Населення Східньої Европи зазнало значно більше звірств, ніж населення Заходу"; „Не можна порівнювати те, що сталось у Данії під час Другої світової війни, з тим, що сталось у Білорусі чи Україні"; „Голокост стався у Східній Европі, але не тільки голокост").

Три фази війни у схемі Дейвіса це: 1. 1939-40 роки, що він називає „періодом нацистсько-совєтської угоди", коли Польща й Франція були окуповані, і Великобританії прийшлось самій вести війну; 2. червень 1941 до літа 1943 року — період, в якому нацистські збрoй-ні сили осягнули свій вершок, коли Німеччина окупувала майже всю Европу, включаючи Прибалтійські країни, Білорусь, Україну і дуже малу частину Росії („нацистам не вдалось запанувати над Совєтським Союзом"); 3. липень 1943 — цю фазу Дейвіс починає з Курської битви, яка почалась рік після Сталінґрадської, — бо власне під Курськом „вермахтівська машина була розторощена; після того Вермахт вже не був спроможний вести бліцкріґову офензиву".

Далі прийшла перемога союзників 1945 року, але у своєму викладі Дейвіс не визначав кінця цієї третьої фази, адже він раніше згадував про збройну боротьбу в Україні до початку 1950-их років, післявоєнні арешти, заслання і чистки населення, а згодом кинув і вищезгадану репліку, що для декого війна і її наслідки закінчились щойно у 1989 і 1990 роках.

У дискусії про Другу світову війну, як можна й сподіватись, виринула Ялтинська угода — поділ Европи на совєтську й західню сфери впливів. Тут проф. Дейвіс довго не зупинявся. Причиною того, що сталося в Ялті, він уважає війну з Японією. Черчіль і Рузвелт, на його думку, були згідні дати Сталінові Східню Европу, щоб тільки він погодився допомогти їм перемогти Японію.

Кількість жертв

У дослідженні історії Другої світової війни, казав Дейвіс, майже неможливо вірогідно встановити кількість убитих — цивільних і воєнних. До деяких цифр, які часто повторюються, він ставиться з іронією. Наприклад, „20 мільйонів росіян убитих під час Другої світової війни". Репліка Дейвіса: „Не 20 мільйонів, не росіян і не убитих". Серед тих „росіян" було принаймні два мільйони жидів, чимало поляків, сказав він, додаючи, що мабуть найбільшу кількість убитих цивільних під час війни становлять українці, а пропорційно до кількости населення — жиди. Серед „убитих" зазначив Дейвіс, є й ті, які не повернулися зі Заходу після війни — втікачі й переселенці — „вони спадкоємці, не жертви війни". У розробленні статистичних даних треба взяти до уваги і тих, які були вбиті совєтами. Дейвіс нагадав що після 1945 року чотири мільйони воєннополонених були повернені до СССР, „і більшість з них Сталін убив".

Серед нових досліджень, сказав Дейвіс, є статистика нестачі у природному зрості населення Совєтського Союзу, яка сягає 27 мільйонів осіб, але не усі вони були вбиті під час війни; нестача враховує і ненароджених дітей убитих батьків. Він назвав такого роду статистику наслідком ряду припущень, бо для встановлення вірогідних цифр бракує перепису населення СССР з 1949 року, що творить велику білу пляму між переписами 1939 і 1959 років.

Але з більшою певністю, на думку проф. Дейвіса, можна встановити відсотки жертв війни у Східній і Західній Европі: 75 відс. воєнних на Сході і 25 відс. воєнних на Заході; 90 відс. цивільних на Сході і 10 відс. на Заході.

Після семінару проф. Дейвіс плянував оглянути експонати Музею голокосту і висловив надію, що переважаюча більшість з них буде відноситись до подій у Східній Европі. Директор музею запевнив його, що там 95 відсотків експонатів стосується Східньої Европи.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „пантофлеву пошту"

Здається, достеменно не є відомо, звідкіля цей вислів дістався до української мови, і може теперішні пуристи-мовознавці відразу скажуть, що це окреслення не має нічого спільного з нашою мовою, бо пантофель — це слово чуже. Але його таки находимо в словнику Голоскевича — отже відважуюся його вжити.

Коли йдеться про саме окреслення, то воно, на жаль, зв'язане у нашій мові з жіноцтвом, бо, коли говоримо, що якась вістка поширилася „пантофлевою поштою", то розуміємо під цим, що новина була переказана устами жінок, тобто за допомогою „радіостанції" чотири „П": певна пані, певній пані. Але, як звав, так звав, — одне певне, що „пантофлева пошта" — це найбільш небезпечна, зате блискавична пошта, яка побиває усі можливі і неможливі засоби зв'язку, включно із найпроґресивнішим „імейл".

Небезпека застосування цієї пошти лежить, однак, не так у швидкості її передачі, як у відповідному насвітленні, яке дістає кожна вістка у черговій безпосередній інтерпретації. Цікаво, що частіше таким способом курсують погані чи неприємні вістки, а вже зовсім рідко — радісні та позитивні. Ба, щогірше, ці неприємні вістки часто сильно переяскравлені, а що ширший їхній обсяг — то більше драматизуються вони у насвітленні. Хтось щось додасть, хтось там собі дещо перекрутить, — і за якийсь час вістка „пантофлевою поштою" набирає сили і обсягу до щораз більше драматизованого крещендо.

Все залежить, проте, від першого джерела, з якого вістка виходить, і від настрою та наставлення, з якими її кидають у світ, ось хоча б коли йдеться про об'єктивну оцінку якоїсь мистецької театральної чи музичної вистави. На залі може бути присутніх сотня осіб, але коли одна чи друга пані має, навіть не цілком компетентні, застереження до баченого, або оглядала чи лиш чула про це в поганому настрої, то передає неґативну оцінку блискавично далі. Один телефон чи кілька слів невдоволення, висловлених „під церквою", навіть у присутності тих, хто бачив те, що ця пані, але не мають власної думки, — виробляють загальну опінію так, що вона, ця опінія, може знищити усі найкращі творчі інтенції та надії виконавців, скеровані до чутливого і доброзичливого єства публіки.

Це саме діється з похвалами, хоч дуже рідкими, коли „пантофлева пошта" ласкаво голосить, що щось було „чудесне", чи знамените. Тоді багато хто безкритично приймає похвали, а відомо, що у нас мало добрих, і в першу чергу — мало безсторонніх рецензентів культурних імпрез, — тож оцінки, передавані з уст до уст, а радше з одної телефонічної трубки до другої, відразу ставлять таку культурну появу у перебільшеному вимірі, і вже важко її з цього виміру витягти. І так ми усі підпадаємо під заворожуючий вплив „пантофлевої пошти", тому що справжніх критеріїв оцінки якось тяжко у нас досягти, бо справді рідко хто може її фахово і спокійно зробити, без грізних ноток „святого переобурення", якщо щось комусь не сподобалося.

Мене, однак, найбільше вражає те, що майже усі такі вістки, як сказано, є неґативно насвітлені. Згадаймо лише, як скоро іде кожна вістка про смерть чи нещастя в родині такою прадавньою поштою. Розуміється, допомагають цьому теперішні технічні засоби масової інформації, але все ж таки постійно дивує, чому не поширюємо так швидко вісток, коли комусь ведеться добре в житті і хтось має успіх? Чи ми радо зловтішаємося з чужого нещастя?

(Закінчення на стор. 3)

Світляна Андрушків

ПІВСТОЛІТНІЙ РУКОПИС ОЧІКУЄ ВИДАВЦЯ

В рукописному й архівному відділі бібліотеки Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Ню Йорку зберігається надзвичайно важливий рукопис книжки, яка ніколи не побачила світу. Ця книга має заголовок „Двадцять літ під Польщею: збірник праць про положення українського народу в Польщі".

До редакції збірника прислали свої праці такі автори: Іван Раковський „Українська наука в Польщі", Борис Ольхівський „Відродження Української Держави в 1917-1920 р.", Стапан Витвицький „Східня Галичина у міжнародній політиці від 1914-1923 рр.", Степан Шухевич „Підпілля за час існування Польщі", Володимир Островський „Північно західні українські землі під Польщею впродовж 1920-их років", С. Трувор „Мистецтво Західної України за 20 літ під Польщею", Іван Дубовий „Як в Польщі суджено національні меншини", Юліян Тарнович „Польська політика в Лемківщині", Евген Цегельський „Українське музичне життя у б. Польщі 1919-1939".

Довідуємося, що збірник мав бути готовий до друку вже з кінцем 1940 року, себто за німецької окупації Галичини, і мав появитися в Кракові. Через недостачу багатьох матеріялів і не виконання видавничих зобов'язань таких авторів, як Володимир Кубійович, Степан Баран, Павло Лисяк, Іван Гарасимович, Юліян Павликовський і Микола Дужий, які через важкі еміґраційні умови не мали змоги ні часу опрацювати свої статті, збірник не появився. В серпні 1941 року редакція робить другу спробу видати книгу.

Щоб заповнити недостачі названих авторів, їх місце рішено заступити обширною працею Василя Мудрого п. н. „Українська національна політика в Польщі", в якій опрацьовано і зібрано ввесь той матеріял, що його мали опрацювати згадані автори. На жаль, цього розділу пропонованої книги немає в архіві НТШ. Також додані нові розділи до книги, які не були передбачені в оригінальному збірникові. Додатково увійшли такі статті: Дмитро Дорошенко „Історичне минуле Забужної Руси (Холмщина і Підляшшя"), Микола Творидло „Польська господарська політика супроти укряїнців", Павло Городецький „Правні норми і життєва практика в Польщі", Степан Шухевич „Українсько-польська війна 1918-1919 рр.".

Щоб виробити уявлення про особливу вартість цієї, ще дотепер ненадрукованої праці коротко прокоментую деякі з розділів заплянованого збірника.

У свої довідці „Українська наука в Польщі" автор Іван Раковський, науковець-антрополог і голова Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові (з 1934 р.), найбільше уваги приділяє науковій діяльності товариства. Дуже докладно описує розвиток Наукового Товариства ім. Шевченка, господарські і видавничі труднощі, а особливо перешкоди, які творив польський уряд на шляху розвитку наукової установи. Вказує він на корисну допомогу, яку надавав Науковому Товариству ім. Т. Шевченка австрійський уряд у передвоєнні роки, та у противагу докладно представляє прикрі умови, які створював польський уряд, щоб припинити діяльність НТШ. Це виявлялося в накладанні особливих податків, в обмеженні діяльности і дослідів товариства, поліційного нагляду й утисків, яких зазнавала ця наукова установа від польського уряду.

У довідці „Підпілля за час існування Польщі" автор Степан Шухевич річево описує як творилося підпілля — самооборона українського населення, хто цим керував й якими методами користувалася організація. Як адвокат і оборонець у політичних процесах, подає маловідомі подробиці з судових політичних процесів, які відбувалися у цей час в Галичині, в яких він брав активну участь. Признається, що був автором інструкції, що її видала Українська Військова Організація — УВО для своїх членів із вказівками, як поводитися при арешті, політичному слідстві і на судових розправах польського уряду.

У статті „Північно-західні українські землі під Польщею впродовж 20-их років" Володимир Островський, журналіст і громадський діяч, родом з Холмщини, аналізує ситуацію Холмщини, Полісся та Волині, в якій опинилися ці землі. Він пише: „Знаючи різницю між поодинокими північно-західніми землями, поляки ясно бачили, що асиміляційна робота на цих землях неоднаково легка: Холмщину вони сподівалися спольщини одним махом, Полісся — впродовж найближчих років, а над Волинню попрацювати довший час". В. Островський подає 15 пунктів, за якими Польща взялася систематично польонізувати ці землі. На основі фактів наводить картини безоглядної колонізації, переслідування й викорінення майже всіх проявів українського зорганізованого життя.

У статті С. Трувор (псевдо Святослава Гординського) „Мистецтво Західної України за 20 літ під Польщею" описує ситуацію в Галичині: застій і мистецькі зрушення під проводом Олекси Новаківського і його школи, Івана Труша і його журнал „Артистичний Вісник" в 1905 р., Олену Кульчицьку. Автор, мистець і учасник цих подій, описує заснування в 1922 році „Гуртка діячів українського мистецтва", їхні виставки, творчу працю та подає докладну історію Мистецького Об'єднання Асоціяції Незалежних Українських Мистців, яке повстало в 1931 році. Також інформує про вклад українських мистців, випускників Краківської Академії, зв'язки з західнім европейським світом та про мистецтвознавчу наукову працю.

У свої розвідці „Українське письменцтво за 20 літ під Польщею", професор Краківського університету, письменник і літературознавець Богдан Лепкий описує, як серед важких умов, у яких опинилася Галичина, при безнастанних політичних процесах, при переповнених в'язницях і жорстоких екзекуціях, треба було великої самопосвяти й завзяття, щоб пробивати шлях українській літературі повз цензуру й утиски місцевої адміністративної влади. Ця добре опрацьована праця кидає нове світло на творчісь українських письменників, журналістів й видавців того часу.

Особливо вирізняється, дбайливо опрацьована на основі історичних джерел праця заслуженого історика

(Закінчення на стор. 3)

100-річна членка УНС

364-ий Відділ Українського Народного Союзу ім. св. Василія з великою приємністю стверджує, що серед свого членства має найстаршу віком членку.

Агафії Ольховій, уродженці Дахнова в Україні, 24-го березня 1896 року в неділю сповниться 100 років. Упродовж свого життя А. Ольхова зазнала всяких важчих і легших гараздів. До Америки приїхала сама 16- річною дівчиною, де в Клівленді вийшла заміж за Пилипа Ольхового. Переживши важкі часи депресії, здійснює свою мрію — стати власницею крамниці. Мрія стає дійсністю, крамниця господарських речей „Ольховис гардвер", є власністю А і П. Ольхових. У тому самому часі А. Ольхова виховує п'ятеро дітей, три дочки і двох синів, а крім того знаходить час на те, щоб після Другої світової війни започаткувати будову української католицької церкви св. Марії.

А. Ольхова

Після смерти її чоловіка Пилипа у 1952-році, з допомогою родини дальше завідує і провадить крамницю.

Напередодні її 100-річчя А. Ольхова не є більше спроможна займатися активно справами, але при лагідній опіці рідних є дальше цінним членом своєї родини, громади і УНС.

Півстолітній...

(Закінчення зі стор. 2)

Дмитра Дорошенка „Історичне минуле Забужної Руси: Холмщини і Підляшшя". Історію цих, найдальше висунутих на півні українських етнографічних земель, автор виводить з X століття, покликаючись на літопис „Повість временних літ". Аналізує події, зв'язані з цими землями в добі Київської Руси, в Галицько-Волинському князівстві та під литовською владою. Далі описує насильне прилучення Холмщини і Підляшшя в XIV столітті до Польської держави та початок довгого періоду їх польонізації та латинізації. Справам церковним Д. Дорошенко присвячує багато уваги (Берестейська Унія 1596 р., дії єпископа Методія Терлецького 1630-1649, єпископа польонізатора Івана Калиновського в 1850-60 роках). Учений доводить історію до розподілу Польщі, перехід південної Холмщини в 1772 році під Австрію, опісля описує російську окупацію цих земель та дає докладний опис остаточної жорстокої ліквідації Унії Росією. Це дуже вартісна праця, яку варто видати окремо. Вона відкриває маловідомі і слабо опрацьовані сторінки нашої історії.

У статті „Українське музичне життя у бувшій Польщі в рр. 1919-1939" музикознавець і скрипаль Евген Цегельський розповідає про історію організації галицько-українського музичного життя, музичного шкільництва й концертового руху.

Варто ще відмітити працю публіциста з західньої Лемківщини Юліяна Тарновича на тему „Польська політика в Лемківщині". Автор аналізує політику денаціоналізації, колонізації й ізоляції Лемківщини від Галичини польським урядом.

Неможливо в цій статті проаналізувати всі рукописи, які творять цей дуже вартісний збірник. Кожна стаття є добре написана. Автори — фахівці своїх ділянок, є дуже часто свідками подій, які описують. Це першоджерельний матеріял, який треба конче видати. Рукопис є тепер у поганому стані. Статті писані ручно синім чорнилом, що блякне. Папір поживклий, низької якости. Збірник переховується в бібліотеці Наукового товариства ім. Шевченка в Ню Йорку в одному примірникові. Закликаю всіх, кому не байдужа українська історія, поцікавиться цим документом часу та причиниться до його видання.

С. Падковська і К. Стащишин виступлять в Камі Голл

Софійка Падковська

Катруся Стащишин

Ню Йорк. — В неділю, 31-го березня, о год. 3:30 по полудні виступлять в концерті для обдарованих дітей в Камі Голл в Ню Йорку 165 57-ма вулиця захід, дві учениці УМІ кл. Т. Богданської, Софійка Падковська і Катруся Стащишин. Концерт влаштовує Асоціяція вчителів музики в Ню Йорку, члени якої можуть зголоситися тільки двоє учнів до конкурсу.

Тричленне жюрі вибрало знову твори українських композиторів до програми. Софійка виконає „Втрату" Гурліта і „Танкову" Косенка, а Катруся „В маю" Кренціліна і Косенка „Скерціно".

Дівчатка є членами УНС.

Св. п. М. Шарабура

Микола Шарабура, син Данила і Катерини, з роду Мілявських, народився 12-го червня 1909 року у Фолл Ривер, Масс. Будучи молодим хлопцем, він поїхав був зі своєю матір'ю в Україну, в час Першої світової війни. Там він одружився з Ольгою Чуйко-Антонишин 27-го листопада 1930 року. Вінчав їх о. Лев Дорош в Україні, що була тоді під Польщею. Внедовзі по вінчанні він поїхав до Шербурґу, Франція, а звідти кораблем до Америки, приїхавши 10-го березня 1931 року. Він оселився в Ню Йорку з його своякми: Анною з Іваном Всякі та Анною з Семеном Атонишин. Його жінка Ольга поєдналася з ним в Ню Йорку у весні 1931 року. Вони стали піонерами церкви св. Юра в Ню Йорку.

Будучи активними в українських громадських, релігійних та культурних організаціях, Микола помагав близьким з родини, а то й іншим численним особам-втікачам по Другій світовій війні приїхати до Америки. Він також був піонером УНС 361-го Відділу „Дністер" в Ню Йорку.

Св. п. М. Шарабура був людиною здібною пристосуватися до всіх обставин. Любив квіти і звірят. Був лагідної вдачі, довіряв людям. Бог його поблагословив особливим здоров'ям. Він не був в шпиталі до 84-го року життя. Він знав вартість доброї і чесної фізичної праці. Він розумів значення родинних вартостей, дожив до 65-ліття подружжя. Він цінив вартість виховання. Хоч сам не мав вищої освіти, бо був сиротою, проте подбав про вищу освіту для своїх дочок, а також дбав про освіту своєї внуки. Він дорожив релігією, заховував всякі релігійні практики, звичаї своєї Церкви. Він приступав до св. Тайн і часто приймав св. Причастя. М. Шарабура брав активну участь в обрядових традиціях церковних празників, наприклад, у Великий Четвер, Велику П'ятницю, в радісний день Світлого Воскресіння і т. п. Він був старшим братом церкви Чесного Хреста в Асторії.

Св. п. М. Шарабура був обдарований Богом особливим відчуттям Божого Слова. Це скріпляло його віру. Він жив вірою ціле його скромне й чесне життя аж поки Господь Бог не покликав його на Свят-Вечір за старим стилем, 6-го січня 1996 року до вічної радости в небі.

Н. Н.

ВІД КІНЦЯ ЛЮТОГО спеціяльна ізраїльська антитерористична формація заарештувала майже 400 активних членів екстремістичних організацій Гамас та „Ісламський джігад". Крім того, ізраїльська влада вдається до тактики цілковитого знищення будинків заарештованих бойовиків і терористів-самовбивць. Вже зруйновано понад 50 будинків. Ця акція викликає велике обурення серед палестинців. Вони постійно демонструють на вулицях, закликаючи гамасівців пімститися жидам. Цими днями палестинська поліція викрила ще одну таємну майстерню для виготовлення бомб. Цей факт спонукав ізраїльські служби безпеки звернутися до уряду з пропозицією депортувати з країни не тільки самих членів Гамас та „Ісламського джігаду", але й усі їхні родини. Міністер юстиції Ізраїля Давид Лобаї не проти депортації, лише вимагає проводити її „в рамках закону" і навіть пропонує надати депортованим особам право на захист у суді.

ВСУПЕРЕЧ СВОЄМУ ВЛАСНОМУ законові з 1990 року, яким заборонялося продаж зброї Пакістанові з уваги на його програму виробництва ядерної зброї, Уряд президента Билла Клінтона вирішив таки доставити продану зброю. З цим рішенням не згідні деякі члени Конгресу, але Уряд і Президент уважають, що рішення доставити Пакістанові вже заплачене ним військове обладнання і зброю вартости 368 млн. дол. зробить з Пакістану кращого союзника.

6-го квітня 1996 р. сповниться 25 літ, як з волі Всевишнього закінчив свій життєвий шлях, наш найдорожчий ТАТО, ДІДО, ПРАДІД і БРАТ

бл. п.

АДОЛЬФ СЛИЖ

д-р прав, довголітній суддя на рідних землях

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені:

в церкві св. Юра в Ню Йорку;
в церкві св. Михаїла в Менвілл, Н. Дж.;
в катедрі св. Миколая в Чикаґо;
в церкві св. Димитрія в Торонто;
в катедрі св. Юра у Львові;
в церкві св. Йосафата в Коломиї.

Вшановуючи пам'ять покійного Тата, який ціле своє життя любив і високо цінив науку, складаємо 1,000 дол. на Український Науковий Інститут при Гарварді.

Доньки — МАРІЯ ФІШЕР
— ЯРОСЛАВА ПАНЧУК з чоловіком ЯРОСЛАВОМ, дітьми й внуками
— ДАРІЯ САМОТУЛКА з чоловіком ТЕОДОЗІЄМ, дітьми і внуками
син — ВОЛОДИМИР з дружиною БОГДАННОЮ і дітьми
сестра — ОЛЬГА ПОПОВИЧ в Коломиї та родина в ЗСА, Канаді й Україні.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в четвер 21-го березня 1996 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ ҐУМОВСЬКА

з дому ТОРЧИЛО

уроджена 6-го червня 1912 р. в Угневі, Україна.

ВІДВІДИНИ в неділю 24-го березня від години 2-ої в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.
ПАНАХИДА відбудеться в неділю о год. 7:30 веч.
ПОХОРОН відбудеться в понеділок 25-го березня о год. 9:30 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., а опісля на цвинтар св. Михаїла.

Вічна їй пам'ять!

Залишені у смутку:

син — ЛЮБОМИР з дружиною ГАЛИНОЮ
внучка — ЛЯРИСА
сестрінок — МИХАЙЛО ЯКУБОВСЬКИЙ з родиною.

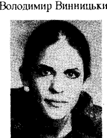
Світлана Ватаманюк

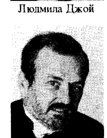
Володимир Винницький

Людмила Джой

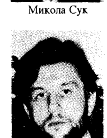
Оксана Протенік

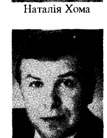
Микола Сук

Наталія Хома

Олег Чмир

Стефан Шкафаровський

Про...

(Закінчення зі стор. 2)

На це питання ледве чи дістану відповідь від моїх читачів. Коли ж йдеться про „пантофлеву пошту" з оцінкою культурних імпрез, то раджу мати свою власну думку, а не спиратися на прихапцем отриманій чужій опінії. Слід постаратися побачити і зичливо оцінити, скільки в такій вістці об'єктивности, бо дуже часто наша спільнота, а зокрема ті, хто є міріпом опінії, стоять все ще на вчорашніх критеріях. Мистецький і культурний світ міняється разом з оборотами землі, змінами пір року і погоди в атмосфері й політиці. Все тече і міняється. І тому, як твердив один із давніх мудреців, ніхто не годен два рази вступити в ту саму біжучу бистрину ріки. Здаймо собі справу, що наше українське життя і тут і там є рвучким потоком, а не патріярхальним ставом.

О-КА

З великим болем повідомляємо родину і приятелів, що після трагічного випадку в Dover, De. 20-го березня 1996 р. на 54-му році життя відійшов від нас у вічність наш незабутній МУЖ, БАТЬКО, СИН, СТРИЙКО і ВУЙКО

бл. п.

ЮРІЙ Т. СТЕПАНЯК

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ДАРЛІНУ
сина — МАРКА
маму — ДАРІЮ
сестер — ЛІДУ ХАНИК з мужем ЮРІЄМ та їхніми дітьми ЯРОСЛАВОМ з родиною й РОКСОЛЯНОЮ в Україні
— МАРТУ КОКОЛЬСЬКУ з мужем РОМАНОМ із доньми ЛІДОЮ ГОРМАН-КОКОЛЬСЬКОЮ з мужем КАРЛОМ, ЛЯРИСУ ГОРМАН та дітьми
брата — ВОЛОДИМИРА з дружиною ЛЮБОЮ та дітьми: ВІРОЮ, ХРИСТИНОЮ та МИКОЛОЮ
та ближчу і дальшу родину в Україні.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в п'ятницю 22-го березня о год. 3-ій по пол. в Yasik Funeral Home, 607 Harrison Ave., Wilmington, De. Tel.: (302) 652-5114.
СВЯТА ЛІТУРГІЯ і похорон відбудуться о год. 10-ій рано, в суботу 23-го березня у церкві св. Миколая, 408 Harrison Ave., Wilmington, De.

Величавий концерт на пошану Т. Шевченка в Торонто

Від дня смерти Тараса Шевченка багато українських поколінь, на рідній землі і на поселеннях, не забувають його, влаштовують Шевченківські відзначення. Напевно з таким наставленням в неділю 25-го лютого ц.р., українська спільнота Торонто, мимо не найкращої погоди, заповняли місця в імпозантному приміщенні Торонтонського метро конвеншен центру, старші, молодші і чисельна шкільна молодь.

Цьогорічний Шевченківський концерт проходив під кличем „Звени, пісне Кобзаря, в душах і серцях наших!", влаштований Відділом Конґресу Українців Канади — голова Марійка Шкамбара і відділом Шкільної Ради — голова Люба Зараска. Відразу треба відзначити високий мистецький рівень програми, з участю професійних виконавців.

Об'єднані дитячі оркестри

Програму концерту розпочато бравурним „Заповітом" у виконанні спільно хорами „Діброва" і „Прометей" та оркестрою „Батурин" (керівник О. Брездень); хором школи ім. Ю. Липи (керівник Л. Яциковська); зібрана молодеча капеля бандуристів (керівник В. Мішалов) диригент О. Брездень. Імпозантним було виконання „О, Спомагай нас" — в'язанка „Садок вишневий", „Бандуристе, орле сизий", „Вуло колись на Вкраїні", „На базарі була", які виконала дитяча оркестра шкіл св. Димитрія, св. Йосафата та Патріярха Йосифа, при акомпаньяменті Х. Шевчук, диригент Тарас Граб.

„Думи мої" муз. Я. Степового виконало тріо „Трилія", акомпаньятор М. Мороз, диригент Іра Дрогобицька. „Тече вода із-за гаю", слова Шевченка, муз. І. Дрогобицької — дитячий хор „Поліфонія", акомпаньятор М. Мороз, диригент І. Дрогобицька. „На високій дуже кручі" і „По діброві вітер віє" виконав хор „Діброва", акомпаньятор П. Чорнописька, диригент О. Брездень. „Прелюдію в пам'ять Шевченка", муз. Степового, орк. Мішалова, оркестра „Батурин", диригент О. Брездень. „Пісня про Дніпро" і „Гей зліталися орли" в супроводі оркестри капелі бандуристів, диригент О. Брездень, „Зоре моя вечірняя" і „Наш отаман Гамалія", обр. В. Мішалова, виконала молодеча капеля бандуристів (керівники Р. Демеда, Н. Немилівська, Л. Романко).

Сонату ч. 31, твір 110 (перша частина) муз. Л. Бетовена, виконав піяніст Андрій Дрозд, учень кляси Т. Ткаченко. „Посланіє" — інсценізація поезії, сл. Т. Шевченка, знаменито виконали учні Академії Українського Танцю (хореограф Д. Стецишин).

В другій частині концерту виконано з опери „Тарас Шевченко", фрагменти з другої новели „Якби ви знали, паничі", дійові особи: Ігор Гаврилюк, Лариса Шепетик, Світлана Сех, Ірена Цурко. Музиканти — Орест Кречковський, скрипка, Ангерс Ронка, віольончеля, Юрій Кречковський, фортепіян. Виступ приготовив оперний хор ім. М. Лисенка, танцювальна група „Калина", музичний супровід Н. Кречковська, Н. Яківчук, О. Левкович, звукооператор К. Осауленко. Диригент і хормайстер Володимир Колесник, режисер П. Гринчишин, балетмайстер О. Гостило, ведучий режисер А. Шкляр.

„Чи я в лузі не калина була" народна пісня, Люба Романко, бандура, Олег Романко, скрипка, Артем Панкевич, сопілка. „Садок вишневий коло хати", муз. Я. Степового, і „Думи мої" муз. К. Борисюка, знаменито виконав жіночий хор „Веснівка" під диригентурою Квітки Зорич-Кондрацької. „Мелодія" муз. М. Скорика, і „Елегія", муз. М. Лисенка, виконала оркестра „Ренесанс"; солісти Орест, Марта і Ірина Кречковські, диригенти Юрій і Орест Кречковські, „Мені однаково", „Архімед і Галилей", сл. Т. Шевченка, живий портрет-монолог виконав Петро Гринчишин.

Добре також, що на цьому концерті лунало живе поетичне слово: „Сон" Шевченка, „Над Дніпром" Л. Глібова, „Сьогодні в нас велике свято" Н. Коваля, виконали Дмитро Гаврилюк, учень школи УНО-Захід і Зоряна Сало, учениця школи ім. Л. Українки, „Сьогодні в нас велике свято" — збірна, учні школи ім. Ц. Паліїв: Т. Балабан, Л. Ґеник-Березовський, К. Калимін, А. Ніколашин. „Небо" деклямувала Ірина Завадська зі школи ім. Ю. Липи. Могучим „Реве та стогне Дніпр широкий" у виконанні хорів „Діброва" і „Прометей" в супроводі капелі бандуристів і оркестри „Батурин", диригент О. Брездень, кінчалась гарна і на мистецькому рівні програма, яку закінчено національним гимном „Ще не вмерла Україна".

Варто застановитись в майбутньому, складаючи програму, яка мусить бути вдержана в часі. Але концерт, як все буває, з малими недотягненнями, пройшов знаменито, а його окрасою були наші шкільні діти (500 осіб), за що належиться признання і подяка організаторам, а зокрема Шкільній Раді з її невтомною головою Любою Зараскою.

Василь Дідюк

Обговорення...

(Закінчення зі стор. 1)

шили, що представлення проєкту конституції відбудеться 20-го березня о 4-ій год. по полудні на пленарному засіданні сесії Верховної Ради України.

Виступи представників лівих сил проти публікації проєкту конституції і проти прийняття її в умовах гласности свідчать про їхнє прагнення заблокувати прийняття будь-яких рішень щодо проєкту конституції. Вони, на думку депутата від фракції Руху Івана Зайця, хочуть, щоб Україна не мала своєї конституції.

Депутат від фракції „Державність" Петро Осадчук також вважає, що ліві сили намагаються перешкодити прийняттю конституції України до президентських виборів в Росії. Щоб затягнути конституційний процес „вони роблять ставку на прийняття закону про порядок ухвалення конституції".

Представник від фракції „Центр" Микола Жулинський сказав, що найближчими днями проєкт конституції буде опублікований, і якщо ліві блокуватимуть конституційний процес, то почнеться підготова до референдуму. Жулинський також сказав, що закордонні експерти ознайомилися з проєктом конституції України і дали йому високу оцінку. „Ми можемо і повинні прийняти конституцію. Для цього є всі підстави, але, як бачите, ліві ведуть свою антидержавну політику під різними демагогічними гаслами", — зазначив М. Жулинський.

Приймається оголошення

СВЯТОЧНИХ ВЕЛИКОДНІХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" запрошує ВШанових Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Великодньому числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту	$ 8.00	4 цалі через 2 шпальти	$ 48.00
1 цаль через 2 шпальти	12.00	5 цалів через 2 шпальти	60.00
2 цалі через 2 шпальти	24.00	6 цалів через 2 шпальти	72.00
3 цалі через 2 шпальти	36.00	та в інших розмірах	

Оголошення приймаються

до 25-го БЕРЕЗНЯ 1996 р. за новим і старим стилями

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ з ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

В справі святочних оголошень до поодиноких осіб і підприємств адміністрація

ТЕЛЕФОНУВАТИ НЕ БУДЕ.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу НЮ ЙОРК, Н.Й.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в п'ятницю, 29-го березня 1996 р. о год. 6:30 веч. в Домівці Товариства „Самопоміч"
98 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

5, 6, 8, 16, 19, 86, 130, 158, 184, 194, 200, 203, 204, 205, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 450, 455, 489.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:

Уляна Дячук, предсідник УНС
Іван Винник, контролер УНС
д-р Іван Флис, поч. член Гол. Уряду УНС
д-р Ярослав Падох, поч. член Гол. Уряду УНС
Володимир Сохан, поч. член Гол. Уряду УНС
Марія Душник, поч. член Гол. Уряду УНС

за УПРАВУ ОКРУГИ:
д-р Василь Лучків, *голова*
Надія Савчук, *секретар* **Іван Хома**, *касир*

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ ОКРУГИ:
д-р Іван Флис **Микола Хоманчук**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу БАЛТИМОР, Мд.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
неділя 31-го березня 1996 р. о год. 2:00 по пол. в приміщенні дому „Самопоміч"
239 South Broadway, Baltimore, Md. 21231

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

15, 34, 55, 81, 290, 320, 337

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьме участь:

Евген Іванців, радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Богдан Ясінський, голова
Остап Зинюк, секретар **Остап Стельмах, касир**

МАЄМО НА СКЛАДІ НОВУ КНИЖКУ
„ФІЛЬМОВА ТВОРЧІСТЬ ЯРОСЛАВА КУЛИНИЧА"
Ню Йорк, 1994, з друкарні Мирона Баб'юка в Рочестері, стор. 447. Ціна 25.00 дол.
Можна набувати в книгарні Свободи.
Мешканці стейту Ню Джерзі зобов'язані долучити до ціни 6% продажного податку.
Як пише у вступі до книжки Л. Полтава, Українське кіномистецтво на чужині мало своїм завданням не лише масову розвагу, а й чітку виховну функцію. Для її здійснення потрібно було людей не лише широкого мистецького світогляду, з фаховою освітою, але і надхненних патріотизмом. Одним з них був Ярослав Кулинич.

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ
Редакційні вістки про громадські імпрези
будуть поміщені у **„Свободі"**
тільки після появи платних оголошень
у щоденнику або „Українському Тижневику"
Редакція „Свободи"